

Правопис окремих відмінкових закінчень іменників II відміни

	Відмінок	Іменник	Закінчення	Приклад
Однина	давальний	твердої групи	-ові	синові
		м'якої та мішаної групи	-еві (-єві)	сторожеві, добродієві
	орудний	твердої групи	-ом	листом, майстром
		м'якої та мішаної групи	-ем (-єм)	прізвищем, школярем, гаєм
	кличний	твердої групи із суфіксами -к-, -ик-, -ок-	-у	лебедиду, братику
		іншомовні імена на г, к, х		Жаку, Фрідріху
		деякі іменники мішаної групи, крім основи на -ж-, -р-		читачу, товаришу
		більшість іменників м'якої групи	-ю	коню, лікарю, краю
		безсуфіксні іменники твердої групи	-е	брате, капітане АЛЕ сину, тату, діду
		м'якої групи із суфіксом -ець		стрільче, молодче АЛЕ бійцю, знавцю, мудрецю, борцю, добровольцю
більшість іменників мішаної групи		школяре, стороже		
Множина	родовий	більшість іменників середнього роду	нульове	занять, узбіч
		чоловічого роду, які в множині втрачають суфікс -ин , що мали в однині		бояр (боярин - бояри) селян (селянин - селяни)
		чоловічого роду, які в множині зберігають суфікс -ин , що мали в однині	-ів	грузинів (грузин - грузини), осетинів (осетин - осетини)
		чоловічого роду, у яких суфікса -ин не було взагалі		грамів, помідорів

Запам'ятайте: *коней, гостей, грошей, очей, плечей (пліч); плечима, очима*
Зауважте!

Деякі іменники в окремих відмінках **паралельні форми**.

- У **Д.в. одн.** Можливі паралельні закінчення **-ові, -еві (-єві)** та **-у (-ю)**, але в назвах істот перевагу надаємо закінченню **-ові, -еві (-єві)**, причому якщо таких іменників декілька підряд, то спочатку вибираємо **-ові, -еві (-єві)**, а тоді **-у (-ю)**: студентів Тарасу, панові професору.
- У **Р.в. мн.:** полів – піль, кіловатів – кіловат, ватів – ват.
- У **Ор.в. мн.:** крилами – крильми, чоботами – чобітьми, гостями – гістьми тощо.

4. Етикетні формули звертань (кличний відмінок).

Формули звертань	Приклади
загальна назва + загальна назва ↓ ↓ Кл. в. Кл. в. або Н. в. (рідше)	пане професоре, пане професор
загальна назва + ім'я ↓ ↓ Кл. в. Кл. в.	добродійко Софіє брате Юрію
Загальна назва + прізвище ↓ ↓ Кл. в. Н. в.	колего Добровольська друже Ковальчук
Ім'я + по батькові ↓ ↓ Кл. в. Кл. в.	Ірино Петрівно Вікторе Андрійовичу

Відмінювання іменників III відміни

Іменники III відміни на групи не поділяються

Відм.	Однина			Множина		
Н.	ніч	вість	мати	ночі	вісті	матері
Р.	ночі	вісті	матері	ночей	вістей	матерів
Д.	ночі	вісті	матері	ночам	вістям	матерям
Зн.	ніч	вість	матір	ночі	вісті	матерів
Ор.	ніччю	вістю	матір'ю	ночами	вістями	матерями
М.	(у) ночі	(у) вісті	(на, у) матері	(у) ночах	(у) вістях	(на, у) матерях
Кл.	ноче	вісте	мати, матір	ночі	вісті	матері

Відмінювання іменників IV відміни

Відм.	Однина			Множина		
Н.	курча	гусеня	плем'я	курчата	гусенята	племена
Р.	курчати	гусеняти	племені	курчат	гусенят	племен
Д.	курчаті	гусеняті	племені	курчатам	гусенятам	племенам
Зн.	курча	гусеня	плем'я	курчат (курчата)	гусенят (гусенята)	племена
Ор.	курчам	гусеням	племенем (плем'ям)	курчатами	гусенятами	племенами
М.	(на) курчаті	(на) гусеняті	(у) племені	(на) курчатах	(на) гусенятах	(у) племенах
Кл.	курча	гусеня	плем'я	курчата	гусенята	племена

Зауважте!

1. У **Зн. в. мн.** Назви істот мають паралельні форми:

забув про ягнят – забув про ягнята.

2. В **Ор. в. одн.** Іменники із суфіксом -ен- мають паралельні форми:

ім'я – іменем

Відмінювання іменників множинної форми

Н.	сани	іменини	пахощі
Р.	саней	іменин	пахощів
Д.	саням	іменинам	пахощам
Зн.	сани	іменини	пахощі
Ор.	саньми (санями)	іменинами	пахощами
М.	(на) санях	(на) іменинах	(у) пахощах
Кл.	сани	іменини	пахощі

Зауважте!

1. В **Ор. в.** деякі іменники мають подвійні форми: *грішки – грошима, дверми – дверима*.
2. Іменники ворота і штани в **Д.в.** і **М.в.** мають паралельні форми: *воротам – воротям, (на) воротах – (на) воротях; штанам – штаням, (у) штанах – (у) штанях*.

ТЕСТ № 2

Написання та відмінювання імен по батькові

Імена по батькові	Суфікси	Приклади
чоловічі	-ович (-йович)	Іванович, Юрійович
жіночі	-івна (-ївна)	Іванівна, Юрїївна

Запам'ятайте творення окремих імен по батькові.

Ім'я	Чоловіче ім'я по батькові	Жіноче ім'я по батькові
Григорій	Григорович	Григорівна
Ілля	Ілліч	Іллівна
Лука	Лукич (Лукович)	Луківна
Кузьма	Кузьмич (Кузьмович)	Кузьмівна
Микола	Миколайович (Миколович)	Миколаївна (Миколівна)
Хома	Хомич (Хомович)	Хомівна
Сава	Савич (Совович)	Савівна
Яків	Якович	Яківна

Зауважте!

1. Ім'я **Лев** має паралельні відмінкові форми: *Лева – Льва, Левові – Львові*.
2. У звертаннях на ім'я по батькові обидва слова ставлять у форму кличного відмінка: *Остапе Романовичу, Ольго Ігорівно*.

Особливості відмінювання прізвищ

Тип прізвища	Особливості відмінювання. Приклади
чоловічі на -о та приголосний	<i>Крук Петро – Крука Петра, Тимченко Тарас – Тимченка Тараса</i>
жіночі на -о та приголосний	<i>Крук Ірина – Крук Ірини, Тимченко Ольга – Тимченко Ольги</i>
чоловічі й жіночі, що мають закінчення -а, -я	<i>Ярема Василь – Яреми Василя, Кривуля Леся – Кривулі Лесі</i>
прикметникові на -ий, -ій	<i>Задорожний Іван – Задорожного Івана, Павловська Тетяна – Павловської Тетяни</i>
прикметникові на -ов, -ев (-єв), -ів, (-їв), -ин, -ін (-їн)	<i>Ковалів Андрій – Коваліва Андрія, Пушкіна Юлія – Пушкіної Юлії</i>
незмінювані іншомовного походження	<i>Думбадзе Арсен – Думбадзе Арсена Калічева Тамара – Калічева Тамари</i>

Зауважте!

1. На позначення декількох членів родини прізвища вживають у множині:
брати Клички, сім'я Павлюків.